

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r94012236504396,DARCZ-Walenty.html>
18.04.2024, 13:53

DARCZ Walenty

Osoba

DARCZ Walenty

Urodzony

1895

Zmarł

1971

Opis

ur. się 12 lutego 1895 r. w Gradowicach, w byłym powiecie śmigielskim. Syn małorolnego Wawrzyna i Antoniny z d. Nijaka. Miał siedmioro rodzeństwa. Ojciec jego, aby utrzymać rodzinę wyjechał do pracy w kopalni w Westfalii. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Gradowicach. W 1909 r. po ukończeniu 4 klasy w 1909 r. odszedł ze szkoły i podjął pracę zarobkową, gdyż po śmierci ojca w 1906 r. jego rodzina znajdowała się w trudnej sytuacji materialnej. Najpierw pracował jako parobek, następnie przy budowie torów kolejowych. Następnie wyjechał do Nadrenii Północnej - Westfalii, gdzie pracował w kopalni Prosper w Bottrop.

Po wybuchu I wojny światowej 14 maja 1915 r.

został powołany do armii niemieckiej do 9 Pułku Dragonów. Z pułkiem tym walczył na froncie francuskim oraz na froncie rosyjskim. W armii niemieckiej awansował do stopnia kaprała i odznaczony został Krzyżem Żelaznym II kl. 12 listopada 1918 r. został zwolniony z armii niemieckiej i powrócił do Gradowic. Brał udział w przygotowaniach do Powstania Wielkopolskiego. Na początku grudnia 1918 r. brał udział w rozbiciu niemieckiego stowarzyszenia byłych wojskowych w Gradowicach i współorganizował drużynę ochotniczą pod powództwem sierż. Marciniaka. Po wybuchu Powstania Wielkopolskiego 5 stycznia 1919 r. na czele 26 powstańców z Gradowic wstąpił do kompanii wielichowskiej, mianowany został dowódcą sekcji. Brał udział w walkach pod Rostarzewem, Wolsztynem, Kopanicą, Jaromierzem i Kargową (12 lutego 1919 r.), gdzie został lekko ranny w nogę. Został przewieziony do szpitala w Wolsztynie. Po czterotygodniowej rekonwalescencji został przekazany do 9 kompanii 7 Pułku Strzelców Wielkopolskich (późn. 61 Pułku Piechoty). Pełnił służbę na Froncie Wielkopolskim. 12 września t. r. przeniesiony został do 2 Pułku Ułanów Wielkopolskich (późn. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich). Z pułkiem tym brał udział w walkach na froncie wojny polsko-bolszewickiej od 10 marca do 24 listopada 1920 r.

Za wykazane męstwo na polu walki awansowany został do stopnia plutonowego (z dniem 17 września 1920 r.) oraz odznaczony Krzyżem Walecznych. Wyróżnił się w bitwach pod Koziatynem (27 kwietnia 1920 r.) i w trakcie odwrotu spod Kijowa w bitwie pod Antonówką (1 czerwca 1920). Po powrocie z frontu pozostał w służbie wojskowej w 16 Pułku Ułanów w Bydgoszczy. Z dniem 1 marca 1921 r. został mianowany podoficerem zawodowym, a z dniem 28 sierpnia 1921 r. został awansowany na stopień

wachmistrza zawodowego, a z dniem 1 grudnia 1928 r. do stopnia st. wachmistrza zawodowego.

W 16 Pułku Ułanów służył do 1938 r. na stanowisku szefa szwadronu. Za okres służby w corocznych arkuszach kwalifikacyjnych otrzymywał opinie: Wybitny podoficer pod każdym względem (1930), Bardzo dobry podoficer (1933, 1934, 1935). W 1930 r. otrzymał Brązowy Krzyż Zasługi za zasługi na polu wyszkolenia wojskowego. W międzyczasie uzupełnił wykształcenie w zakresie 7 klas szkoły powszechnej. W 1938 r. został przeniesiony do rezerwy. Przeniósł się z rodziną do Michorzewka, gdzie zakupił gospodarstwo rolne. W sierpniu 1939 r. został zmobilizowany do macierzystego 16 Pułku Ułanów, z którym brał udział w działaniach wojennych we wrześniu 1939 r.

Po kapitulacji powrócił do Michorzewka. Był poszukiwany przez Niemców, ukrywał się najpierw w Michorzewku, potem w Gradowicach, skąd pod zmienionym nazwiskiem w 1941 r. wyjechał do Niemiec do Nadrenii do pracy w kopalni. Żona z dziećmi w grudniu 1939 r. została wywieziona najpierw do obozu przejściowego w Konstantynowie k/Łodzi, a następnie do Generalnego Gubernatorstwa do Zamościa, gdzie przebywała do końca wojny. Po zakończeniu wojny Walenty Darcz wrócił do Michorzewka, gdzie mieszkał i prowadził gospodarstwo rolne aż do śmierci. Zmarł 11 kwietnia 1971 r. Pochowany został na cmentarzu w Michorzewie.

10 maja 1921 r. zawarł związek małżeński z Bronisławą Burmistrz z Gradowic. Miał 5 dzieci: Alojzy (1922), Halina (1923), Jeremiasz Bogumił (1930), Danuta (ur. 1933), Leszek (1938). Odznaczony: Krzyżem Walecznych (Nr 5935), Medalem Niepodległości (1930), Brązowym Krzyżem Zasługi (1930), Medalem pamiątkowym za wojnę 1918-1921, Medalem

Dziesięciolecie odzyskania Niepodległości,
Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Bibliografia

Z. Józwiak, Darcz Walenty (1895-1971), (w:)
Powstańcy wielkopolscy. Biogramy uczestników
powstania wielkopolskiego 1918-1919, t. XII, red.
B. Polak, Poznań 2010, s. 31.

Autor wpisu

Zenon Józwiak